

Pastorală la praznicul Nașterii Domnului din anul mântuirii 2010

†GURIE,

**Prin harul lui Dumnezeu,
Episcop al Devei și Hunedoarei,
Preacucernicului cler, Preacuviosului cin monahal și Dreptmăritorilor creștini:
Sfântă salutare din străvechea Cetate a Devei, aleasă binecuvântare și îndemnuri de
sfințire a vieții**

*Vederea lui Dumnezeu: „Și am văzut slava Lui,
slavă ca a Unuia Născut din Tatăl...” (Ioan 1, 14)*

Iubiți credincioși,

În ziua sfântă și măreață a Crăciunului, cu toții avem înaintea ochilor imaginea gingașului Copilaș așezat într-o iesle, sosit în lume pentru mântuirea noastră: un Prunc dumnezeiesc atât de măreț prin originea Lui divină, dar atât de fragil prin înfățișarea Lui omenească Era așezat într-o iesle, căci lumea nu avea loc pentru Împăratul Cerului, venit în lume în înfățișare modestă. Ne spune Evanghelistul Luca: „*L-a înfășat și L-a culcat în iesle, căci nu mai era loc de găzduire pentru ei*” (Luca 2,7).

Învățăm de aici să fim foarte atenți pe acest pământ, zi de zi, căci nu știm niciodată ce se ascunde în spatele aparențelor. Persoana aparent ne semnificativă pe care o avem înaintea noastră poate fi mult mai mult decât pare la prima vedere: poate fi un trimis al Cerului, poate fi un ales al Domnului.

Civilizația în care trăim, lumea contemporană, a clădit o cultură a indiferentismului; judecăm după aparențe și după prima impresie; prețuim sau disprețuim rapid, fără să avem reflexul sau preocuparea de a merge dincolo de aparențe, la esențe.

La fel a făcut civilizația contemporană Mântuitorului: oamenii au văzut un simplu prunc sărac, ne semnificativ, în brațele unei femei simple și fără pregătire, și l-a considerat vrednic doar de o iesle. Colindul surprinde pe deplin precaritatea economică a situației: „*Cum S-a născut Hristos în frig, / În ieslea cea săracă, / Cum boul peste El sufla, / Căldură ca să-I facă*”.

Casele și hanurile erau rezervate oamenilor care prezentau garanția unei minime prosperități economice. Și, totuși, **pruncul era Dumnezeu venit în lume, să salveze lumea din interior**, dându-le oamenilor o lecție de viață: exersarea în suferință, în sărăcie, în privațiuni este calea spre progresul duhovnicesc, spre noblețea interioară, spre împlinirea de sine, spre construirea unei personalități creștine robuste, spre izbăvirea de rău, spre mântuire.

Așa că foarte puțini dintre cei prezenți la Nașterea Mântuitorului aveau maturitatea duhovnicească să mărturisească, precum ulterior Sfântul Evanghelist Ioan: „*Și am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia Născut din Tatăl*” (Ioan 1,14). Steaua luminoasă confirma identitatea supranaturală a Pruncului doar câtorva: mamei, adică discretei Fecioare Născătoare de Prunc, Dreptului Iosif și magilor. „*Steaua magilor vestește, / Vișaimul (pe magi) îi primește / Și din proorocie rară, / Pe Mesia îl aflară, / O minune*”.

Majoritatea oamenilor nu au văzut nicio slavă, pentru că nu aveau ochii formați pentru aceasta; dacă ar fi văzut vreo slavă l-ar fi primit pe Prunc în casele lor, l-ar fi pus chiar în camera cea mai prețioasă. Dar oamenii n-au intuit nimic; Împăratul Lumii vine în lume – aparent – scufundat în anonim; noi, oamenii lumii postmoderne, să învățăm ceva de aici: trebuie să ne exersăm privirile în identificarea esențialului, să vedem dincolo de

aparențe, să trăim „dincolo” și „mai presus” de superficial, să nu ne lăsăm înghițiți de false realități – precum sunt multe din propunerile imaginare ale publicității agresive din mass-media – și să ne deprindem în a-i iubi pe semenii.

Dumnezeu Însuși îi iubește, în ciuda păcatelor lor, și speră la întoarcerea lor. Absorbiți complet într-o lume informatizată, cu automobile, cu calculatoare, cu laptop-uri, cu case împodobite modern și cu petreceri zgomotoase, riscăm să desconsiderăm mesajul Crăciunului: **în lume a venit Dumnezeu și mulți dintre noi nu și-au dat seama**. Iar venirea Lui în lume are o importanță capitală pentru viața noastră, pentru destinul omenirii și pentru viitorul nostru, al fiecăruia.

Iubiți frați și surori,

La Nașterea Domnului, oamenii L-au văzut pe Dumnezeu în chip de prunc vulnerabil. Dar oamenii nu au fost deloc impresionați, pentru că **a venit altfel decum credeau ei că ar trebui să-și facă un Dumnezeu intrarea în lume: triumfal, maiestuos, tumultuos, zguduitor, impunător**. Așa că au ignorat venirea Lui.

Aceasta, în ciuda faptului că **vederea lui Dumnezeu a fost unul din visurile, dorințele sau idealurile dintotdeauna ale oamenilor**. Ei, ființe trupești, au dorit dintotdeauna să aibă un contact vizual cu Creatorul, cu Dumnezeu, cu Ființa Supranaturală, Care a creat întreg universul, numit de Sfânta Scriptură și „Logos”, adică Inteligența Supremă, începutul a toate câte sunt.

Aceasta și pentru că **în subconștientul colectiv există nostalgia după situația din paradis**, când noi toți, însumați în Adam și Eva, ne plimbam relaxați prin grădina fericirii și aveam sentimentul cald al prezenței unui Dumnezeu-Tată plin de iubire, protector, păzitor, călăuzitor. Atunci nu aveam nicio grijă. Ulterior, ne-am încărcat cu griji, sarcini, obligații, nevoi, urgențe. Și simultan ne-am ruinat psihic. În rai, **prezența unui astfel de Dumnezeu eliberator ne însenina existența și ne păstra întru relaxare viața**.

După căderea în păcat Dumnezeu a încetat „să se mai plimbe”, seara, prin grădina noastră. El a devenit, în aparență, complet absent. Aceasta, pentru că noi L-am alungat prin păcat. Dar am început să-i percepem lipsa și să simțim o frustrare. **Am devenit nefericiți, chiar și atunci când am avea nenumărate motive să fim fericiți**. Nu ne mai bucură nimic, pentru că ni s-a stricat ființa interioară. În schimb, sfinților și tututor celor interesați, Dumnezeu continuă să li se arate.

Iubiți aleși ai Domnului,

I s-a arătat Dumnezeu în Vechiul Testament lui Moise. Mai mult chiar, vorbea cu acesta, uneori, față către față. Spune colindul popular: „*Doamne, a Tale cuvinte / S-au plinit, precum și scrie / Moise, la cartea întâie*”.

Moise este un adevărat titan biblic; el s-a urcat pe Muntele Sinai și – spune tradiția populară – „**L-a văzut pe Dumnezeu**”. **Cartea Exodului ne relatează mai exact, însă cu nuanțe**: când Moise I-a cerut lui Dumnezeu: „*Doamne, fă-mă să-Ți văd chipul*”, s-a auzit răspunsul: „*Nu vei putea să-Mi vezi fața, căci niciun om nu poate să Mă vadă și să rămână viu*”. Apoi vocea completează: „*Iată, aici la Mine, un loc. Șezi pe stânca aceasta. Când va trece slava Mea, te voi ascunde în scobitura stâncii și voi pune mâna Mea peste tine până voi trece. Iar când voi ridica mâna Mea, tu vei vedea spatele Meu, iar fața Mea nu o vei vedea*” (Exod 33,21-23).

În cazul lui Moise, **întâlnirea cu Dumnezeu are loc prin cuvinte, prin mesaje, printr-un dialog**, prin niște porunci. Moise s-a aflat în intimitatea lui Dumnezeu.

De asemenea, Profetul Ilie, în pustiul Horeb (III Regi 17-19, 21 și IV Regi 1-2), L-a întâlnit pe Dumnezeu în „vânt lin” (III Regi 19,12). Stihira Vecerniei Sfântului menționează: „Nu în cutremur, ci în vânt subțire ai văzut venirea lui Dumnezeu, Care te-a luminat pe tine de demult, Ilie, de Dumnezeu fericite, și în căruță cu patru cai fiind purtat, pe cer ai umblat cu străină vedere, minunat făcându-te, de Dumnezeu însuflăte” (Mineiul pe Iulie, București, 2002, p. 241).

De aici învățăm că „prezența lui Dumnezeu, prin Duhul Sfânt, este lină și liniștitoare. Este «**vântul lin**» care aduce pace sufletului. Și dacă în veacul nostru este neliniște și zbucium, aceasta este pentru că **lipsește Duhul Sfânt**. Toate avantajele materiale pe care ni le oferă o societate de consum, mulțimea de asociații pacifiste propuse de societatea civilă, pluralismul *new-age*-ist care socotește egale între ele toate credințele religioase și toate spiritualitățile corespunzătoare diferitelor culturi, falimentează lamentabil: **oamenii nu-L mai văd pe Dumnezeu și rămân nefericiți**” (†Andrei, *Credința Străbună*, 8/2008, p. 1).

Iubiți fii întru Hristos,

Ce ar trebui să facem noi, de Crăciun, pentru ca și nouă, personal, să ni se arate Dumnezeu?

Există mai multe etape ale arătării lui Dumnezeu unui suflet omenesc. Fiecare etapă are rostul ei și nu poate fi sărită, tot așa cum, dacă vrei să ajungi la capătul unei scări, sus, nu poți sări peste toate treptele, ci trebuie să le parcurgi, consecutiv.

Prima treaptă spre arătarea lui Dumnezeu este **exersarea minții într-o convingere: aceea că Dumnezeu este bun și ne iubește**. De aceea și-a trimis Fiul în lume, să ne convingă de acest mare adevăr. De aceea a și suferit, pentru ca noi să înțelegem că **noi am chemat suferința în lume prin păcat**. Suferința este corelativă păcatului; dacă păcatul n-ar fi existat, nici suferința nu ne-ar fi invadat, iar acum, dacă vrem să ne mântuim, trebuie ca și suferința să o acceptăm și să o depășim. „**Creștinismul nu ne-a descoperit vreo cale miraculoasă de a scăpa de suferință, ci ne-a pus la dispoziție miraculosul mijloc de a o îndura**” – spunea Părintele Nicolae Steihardt.

Pruncul, Care astăzi se naște, nu vine într-o lume a confortului, a bunăstării, a abundenței materiale; dimpotrivă, le ocolește precaut, căci ele pot anestezia sufletul, îl pot face neinteresat de propria curățire și mântuire. De aceea, noi, toți cei aflați în lipsuri, să nu ne jelim starea, ci să ne-o fericim. Suntem precum Pruncul născut în iesle, fără minimul necesar pentru un trai decent. Și, totuși, suntem sub privirea atentă a Tatălui Ceresc.

A doua urgență pentru cei care doresc să ajungă să-L vadă și să-L simtă pe Dumnezeu ar fi **să se vindece de răutate. Cu cât ne credem mai buni, cu atât suntem, de fapt, mai răi**. Deci, nu-L poate simți pe Dumnezeu – Care este bunățate – cineva care are inima invadată de răutate; răutatea produce putreziciune sufletului, și îi îneacă avântul spre Dumnezeu. Ne îndeamnă Sf. Siluan: „*Crede că toți oamenii sunt buni și că Dumnezeu îi iubește. Pentru aceasta, harul Duhului Sfânt se va sălășlui întru tine*”.

Să nu ne subvaluăm deci păcatele, ci să le recunoaștem, precum medicul observă o tumoră; știe că trebuie îndepărtată, nu o poate neglija, căci ea este sursă de moarte. La fel și noi, prin introspecție și pocăință, să ne vedem cu obiectivitate trecutul, să corectăm ce se mai poate corecta, să regretăm profund ceea ce nu mai putem corecta.

Pocăința să o facem, deci, pe măsura păcatelor noastre. **Semnul că am făcut o pocăință pe măsura păcatelor este tocmai venirea în suflet a harului divin**. Iar harul ni-L face simțit pe Dumnezeu. Sf. Simeon Noul Teolog spunea cu asprime: „*Anatema să fie cel care spune că harul nu poate fi simțit*”. În clipa în care avem experiența harului, simțim cât de bun este Dumnezeu. Nu mai avem nevoie de alte probe. Avem propriile noastre certitudini, propriile convingeri nezdruncinabile, care ne fac fericiți.

Al treilea lucru necesar este să înaintăm spre Dumnezeu pe calea rugăciunii. **Să ne desfundăm culoarele interioare ale ființei noastre.** Dezinteresul îndelungat față de Dumnezeu înfundă, blochează aceste culoare, și ne face insensibili față de tot ceea ce este religios. **Printr-un program de rugăciune și prin prezența regulată la sfintele slujbe reușim să redevenim sensibili, cu vibrație interioară,** inimi calde, suflete nobile, cu sentimente puternice de dragoste, într-aripate de înalt.

Dreptmăritori creștini,

Un mare sfânt a Bisericii noastre, care L-a văzut pe Dumnezeu nu doar ca Prunc în iesle, nu doar în icoana Învierii sau a Nașterii, ci grație unei întâlniri personale, a fost Sf. Simeon Noul Teolog. El a fost însă și un mare artist al condeiului, așa că a putut exprima în cuvinte pline de sevă **experiența lui de extaz mistic:** „*[Dumnezeu] răsare în mine, dinlăuntru nevrednicei mele inimi, ca soarele, arătându-se, în chip luminos, ca o flacără, nu știu ce să zic despre ea; și aș voi să tac, dacă aș putea, dar mintea înfricoșătoare îmi mișcă inima și-mi deschide gura murdară și mă face să vorbesc și să scriu. Căci Tu, Cel ce mi-ai răsărit în inima întunecată, Cel ce mi-ai arătat lucruri minunate, pe care ochii nu le-au văzut (...), Tu, Soarele dinainte de veci, Care ai strălucit în iad, iar pe urmă ai luminat și sufletul meu cel întunecat și mi-ai dăruit ziua cea neînserată, Tu Înșuși mi-ai dăruit cuvânt*”. (Cf. Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *Studii de Teologie Dogmatică Ortodoxă*, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1990, p. 330).

Este extrem de important însă și avertismentul care urmează: „*Cei cărora li se pare că Te au pe Tine, Lumina întregii lumi, dar spun că nu Te văd, că nu sunt luminați, Mântuitorule, să afle că nu i-ai luminat pe ei în cugetare și că nu Te-ai sălășluit în inima lor murdară și că se bucură degeaba cu nădejdi deșarte, socotind că vor vedea lumina Ta, după moarte*”.

Cu alte cuvinte trebuie să ne exersăm de aici, de pe pământ, în bunătate, în iubire, în îngăduință față de semenii, căci așa vom primi, în dar, lumina lui Hristos. Dacă rămânem ființe reci, hipnotizate doar de lucrurile materiale, de avere, de prestigiu, de mărire, de patimi trupești, și astfel ne prinde moartea, nu există speranță să-L mai vedem în viața de apoi pe Dumnezeu, căci **ne naștem în lumea de dincolo direct orbi, fără puterea de simți și gusta bunătatea și iubirea.** Ne-am sterilizat pe acest pământ.

Invocația următoare ne arată exact ce trebuie să facem și noi în momentul în care dorim să ne apropiem de Dumnezeu: „*Doamne, dă-mi smerenie, dă-mi o mână de ajutor și curățește murdăria sufletului meu și dăruiește-mi lacrimi de pocăință, lacrimi de dor, lacrimi de mântuire, lacrimi ce curăță întunericul minții mele și mă fac să strălucesc de sus, pe mine, care voiesc să Te văd pe Tine, Lumina lumii, Lumina ochilor mei*”.

Scopul întregii pocăințe și curățiri este, deci, vederea lui Dumnezeu în lumină. Acesta este extazul mistic, cea mai mare împlinire a unui suflet pe pământ, cea mai mare realizare pentru un pământean, **o izbândă cu dimensiuni cosmice** De ea se bucură îngerii și se folosesc toți pământenii, căci, ulterior, vom deveni surse de iubire între oameni, izvoare de comuniune. Și atunci, micile insuccese și nereușite de pe pământ, nevoile pământeste trecătoare, nu vor mai avea puterea să ne întristeze inima.

Iubiți credincioși,

În încheiere, s-ar cuveni să ne punem întrebarea: **în ce putem simți cel mai mult aici legătura noastră cu Dumnezeu** cel transcendent sau în ce putem simți prezența Lui aici? Răspunsul este: în **bunătate** Dumnezeu nu poate să nu fie bun. Bunătatea fără lipsuri este, fără îndoială, valoarea supremă. Bunătatea revarsă în suflet cascade de har.

„Bun cu adevărat este doar acela care ar fi putut să fie rău și n-a fost ” – spunea savantul Nicolae Iorga. Știm cu toții aceasta, din experiența proprie de viață. Să ne devină deci acesta un exercițiu continuu. Doar atunci vom putea striga împreună cu Sf. Simeon Noul Teolog: *„Vai, vai, Dumnezeule, Doamne, Atotțiitorule Cine se va sătura de bunătatea Ta, de frumusețea Ta nevăzută, cine va vedea lumina Feței Tale, cea mare, minunată, neîncăpută? Cine e cel ce a trecut de zidul trupului său? Vai, cât e de mare puținătatea cunoștinței și a cuvintelor”*.

Astăzi, stând în fața icoanei Sfintei Nașteri a Mântuitorului, să ne lăsăm sufletul îmbibat de bunătate. De o bunătate abundentă, supra-rațională, precum cea trăită de Sf. Simeon Noul Teolog: *„Când Cel văzut de mine voiește să miluiască amărâțul și smeritul meu suflet, mi se face deodată văzut și strălucește înaintea feței mele, se arată strălucind în mine întreg și mă umple întreg de întreaga bucurie și dulceață duhovnicească, pe mine smeritul. Și produce îndată în mine o prefacere, o schimbare ciudată. Ceea ce se petrece în mine e de negrăit”*.

Această preschimbare a inimii ne-o prilejuiește praznicul Crăciunului. Atunci, cele materiale vor fi acoperite de lumină, spiritualizate, îndumnezeite. Această schimbare lăuntrică o așteaptă Dumnezeu de la noi.

Cu sfântă dragoste întru Hristos și urări sfinte de a-L vedea cu toții pe Dumnezeu, acum, cu prilejul Crăciunului, și de-a lungul întregului an ce vine, vă îmbrățișează

**† GURIE,
Episcopul Devei și Hunedoarei**